

R.R. 1
Box 190
Statestown, Pennsylvania 15087
(412) 583-6371

Harold E. Hughes
Chairman of the Board
R.R. 1 - Box 185C
Statestown, Pennsylvania 15087
(412) 583-6377

September 5, 1986

The Honorable Berhanou Dinke
816 Clark Avenue - #C
Jefferson City, Missouri 65101

Dear Friend and Brother:

Thank you for your note and your booklet sent to your daughter on her birthday. I'm sure it is a treasure she will always appreciate.

You were set apart for a time in history, in a way I do not understand. I know you to be a messenger of the most High God who will always remain faithful to his calling. I am glad to know of your personal peace, your dedication to freedom, and your love of your country and its people.

Thank you for continuing to think of me.

Sincerely,

Harold E. Hughes
Harold E. Hughes

መ ሳ ደ ም :

ደህ = ልፋፊ፡ ጽድቅ፡ (booklet) ቀደም፡ ብሎ፡ "ለወለቅ
የ፡ ዘክራቅ፡" በሚል፡ አደረገ፡ ታችኛው፡ ሃበር፡ ጽሑፉን፡ ግንባታ፡ እንደ
ደ፡ አገር፡ ወዳድ፡ እኩላድደደ፡ የሚከተለውን፡ ወቅት፡ ጽድቅ፡ ፈጽሞ፡

የተከበሩ፡ እኩላድ፡ ብረሃኑ፡ ድንቅ፡

ደህን፡ ደብዳቤ፡ የመጽፍ ልዩ፡ "ለወለቅ፡ ዘክራቅ፡" የሚል
ውን፡ ትንሹ፡ መጽሐፍ፡ ግንባታ፡ በኋላ፡ ነው፡ መጽሐፉ፡ አጭር፡ ሆኖ፡
ብዙ፡ ቀን፡ ነገር፡ የተጠቀመበት፡ አሳብ፡ ይሄል፡ ግን፡ አንድ፡ በግም፡ ያ
ሳዘነች፡ ሁኔታ፡ ስፋገጥሁበት፡ ዝም፡ ብሎ፡ ማከፍ፡ አስፈላጊነቱን፡ ይነግረዋል፡
ም፡ ለልጅዎ፡ የተደረገው፡ ደብዳቤ፡ ነው፡ እንደሆነ፡ እርሷም፡ የአማር
ኛ፡ የግጥም፡ አቅ፡ ሆነው፡ ለልጅዎ፡ በእንግሊዝኛ፡ ይጽፋሉ? ነዚያ፡
በኋላ፡ ደግሞ፡ ለገሎ፡ መንግሥቱ፡ ሄደች፡ ለማርያም፡ እንደዚሁ፡
በእንግሊዝኛ፡ ጽሑፍ፡ የሰጡትንም፡ መጽሐፍ፡ እንደጽፉላት፡ መናገር
ባት፡ በእኩላድደደ፡ ዛሬ፡ የሚደረገው፡ የማርያም፡ ጸገብ፡ ስለሚከተል፡
የኔ፡ አማርኛ፡ እንደገና፡ ብሎ፡ በተዘጋጅቶ፡ መንገድ፡ ለመገኘት፡ ይሆናል፡
አቶ፡ ብረሃኑ እኔ፡ የርስዎን፡ አማርኛ፡ በግም፡ እንደሚጻፍሁ፡ ጽሑፉ
ፈቃድ፡ ማግኘት፡ ከሚቻለኝ፡ እንደማይቻል፡ አላገባኝም፡ እንደሆነ
ኔ፡ የተጠቀመበት፡ ብዙ፡ እኩላድደደደዎን፡ እንደሚያደርግ፡ አልጠራጠር
ም፡ ስለዚህ፡ በሌላ፡ ቋንቋ፡ እንደሚጻፍ፡ አልሰማኝም፡ በሃራው፡ ጊዜ፡ እ
ርሷም፡ ቋንቋዎን፡ ሆነ፡ ሲሉት፡ ጦርሶ፡ ይጥፋ፡ ማለት፡ አይሆንም?

እነግረዎ፡ ላሉ፡ 7፡ ልደውት፡

አቶ፡ ላሉ፡ የሚለው፡ ገብቶኛል፡ ስለዚህም፡ በግሉሴ፡ (per-
sonally) ወቅታውን፡ ያነጋግራችኋል፡ መገናኘት፡ ተቀብሏል፡ ግን፡ "ፕሮብሌም፡"
ጠላት፡ ያለኝ፡ የተወሰነበት፡ መሆኑን፡ አንድሳለሁ፡ ለምንድነው፡ አያሉ፡ እኩላድደደ
ያውያን፡ የአማርኛ፡ መጽሐፍ፡ ለማንበብ፡ የሚፈቅዱት? ለምንድነው፡ ለ
አማርኛ፡ እንግሊዝኛ? የሚመርጡት? አዎ፡ ዛሬ፡ በግሉሴ፡ ገብተዋል፡
ላሳኝ፡ በአገላለጽ፡ ሄደዋል፡ በቃል፡ ብልጥጥ፡ እንግሊዝኛን፡ የሚወዱት፡ ቋ
ንቋ፡ አለመኖሩ፡ የተረጋገጠ፡ ሆኗል፡ ግን፡ እንደያው፡ እንደሆነ፡ ያነጋግራችኋል፡
ረት፡ ነዚያ፡ ይሄል፡ አልደረሰም፡ እርሷም፡ መግኘታቸው፡ እየተገኘ፡ በሚጠራ
በት፡ ጊዜ፡ የተደረገው፡ ግጥም፡ የተራ፡ መንገዱ፡ (Prose) መጽሐፍ፡
እንደሚያመለክቱት፡ እስከ፡ ገደቡ፡ መጽሐፍ፡ ድረስ፡ የበሰሉ፡ አሳብን፡ አላደረግኩም፡
በሚያስደሰት፡ እንዲሁ፡ ለወግላ፡ የሚያስፈልጉት፡ ቋንቋ፡ እንደሚገባቸው፡ እያ
ስቸግርም፡ ስለዚህም፡ በዚያን ጊዜ፡ ምሁራን፡ የተገሉት፡ ሁሉ፡ ድርሰታቸውን፡
ለወዘጋጁት፡ የሚጠቀሙበት፡ ሳይኖሩ፡ ነበር፡ ግን፡ King James የተገኘው፡ የመ
ጽሐፍ፡ ቅዱስ፡ ቅርጽ፡ የShakespeare ተውካኞች፡ የSpencer ግጥም

የBacon ሳይንቲስት፡ የፍልስፍና፡ አሳቦች፡ የSidney ቅጂዎች፡... ነው
ጡ፡ በኋላ፡ እንግሊዝኛ፡ በዓለም፡ እየታወቀና፡ እየበለጠ፡ መሄድ፡ ጀመረ፡ መቼ
ም፡ የቃላት፡ ትክክር (style) አማካኝነት፡ ያልተበደለበት፡ ቋንቋ፡ አይገኝም፡-
አምሳሌ፡ ሳንሰብራት፡ ግሪክ፡ ቃላት፡ እብራዊ፡ ግሪክ፡ ቃላት፡ ሕንድ፡ ሕንድ፡ ሕንድ፡
ጣሊያን፡ ፊሪግሃይ፡ እንደግሪክ፡ ጀርመን፡... ነዚህም፡ የተነሣ፡ ሃሌ፡ በመነሡ፡ ሃ
አም፡ ሳይ፡ የጣሊያን፡ ብርቱ፡ ጥ፡ የብዙ፡ አገሮች፡ ባሕላዊ፡ ሕይወት፡ አነቃጥቅታል፡
ቢባል፡ ቃላት፡ እርግ፡ አይሆንም፡፡

ጥንታዊ፡ ታሪክ፡ ባሕል፡ እለት፡ የሚሉ፡ አሳንሮች፡ ይህን፡ የእንግሊዝ
ች፡ ነባድ፡ ጥ፡ በአስገደት፡ ስለተመለከቱት፡ የሕዝብነት፡ ንጉራቸውና፡ የእንግሊዝ
ው፡ መታወቂያ፡ ያልነበሩት፡ የሚቆጥሩት፡ ብሔራዊ፡ ቋንቋቸውን፡ ከሥራ፡ አፍል
ሱ፡ እንዲያውቁት፡ አመክንዮ፡ የሚያደርጉት፡ ፕረት፡ በባላጥ፡ ይታያል፡ ይህንንም
መከላከል፡ በተከናወነ፡ አንዲት፡ ለመፈጸም፡ የሚቻለው፡ በደህንነት፡ አሳንሮች፡
መሆኑን፡ ተገንዝበው፡ ይራሲያቸውን፡ አማካኝነት፡ ሰጥተው፡ ይሆናሉ፡
(Purvis) እቋቋ መሆኑ፡፡

የኢትዮጵያ፡ ብሔራዊ፡ ልሳን፡ እንደአብራዊ፡ እንደግሪክ፡ ሲሆን፡ ከ
ተገለጸው፡ ሥርወ፡ ልሳን፡ የሠረዘና፡ ልዩ፡ ሆነ፡ የሌላ፡ ታሪካዊ፡ ፊደል፡ ያለው፡ ጥን
ታዊ፡ መሆኑ፡ ቢታወቅም፡ ከመቼውም፡ ይልቅ፡ ሃሌ፡ የሕዝቡ፡ ባሕላዊ፡ ሕይወት፡ ል
ሱቀል፡ እየተገኘበት፡ ሲሄድ፡ ለረጅም፡ ጊዜ፡ መክቶ፡ አመቶች፡ ያለው፡ እድል፡
እጠራጥራል፡ የዚህም፡ ዋናው፡ ያወቅያል፡ ያሕራዊ፡ ስራዎች፡ ነው፡ እሳህሉ፡ ያም
ናልገት፡ ተመልካች፡ "አም፡ ያሕራዊ፡ የሕንድ?" ሲል፡ ይጠይቅ፡ ይሆናል፡ ለ
ዚህ፡ ጥያቄ፡ ብዙ፡ መልሶች፡ አሉ፡ ይቻላሉ፡ ግን፡ እኔ፡ በበገሙ፡ ነገሩን፡ አማካኝ
ሮ፡ ስል፡ እንደገን፡ ብቻ፡ አማካኝ፡ እምክራህ፡ - **ያሕራዊ፡ የሕሉን፡ እን**
ባቢያች፡ ስራዎች፡ ነው፡፡

ቀደም፡ ብዙ፡ እንደመለከትሁት፡ የእንግሊዝኛ፡ ቋንቋ፡ ያበለጠጡት፡ መጽ
ሐፍ፡ ቅዱስና፡ ሸክራ፡ ናቸው፡ ቢባልም፡ በበገሙ፡ የእንግሊዝ፡ ሕዝብ፡ ደግሞ፡ በ
ውሑ፡ ፈቃድ፡ ያሕራዊቸውን፡ በማድነቅ፡ ልግዊ፡ ድጋፍ፡ ባደሰጡ፡ ሆኖ፡ እስከዚህ፡
መድረስ፡ ባልተቻለ፡ ነበር፡፡

የኢትዮጵያ፡ መጽሐፍ፡ ቅዱስ፡ ከእንግሊዝ፡ መጽሐፍ፡ ቅዱስ፡ ሆኖ፡ ይህል፡ ይቀደማል፡ የተፃፈው፡ ወይም፡ የተተረጎመው፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በኋላ፡
በ፬፻፹፯ ዓመት፡ ግድም፡ ነው፡ የተዘጋጀውም፡ ተሰዓቱ፡ ቅዱስን፡ እየተባሉ፡ በሚጠ
ሩት፡ እግቶች፡ እርዳታ፡ መሆኑ፡ እንደጠራጥሮም፡ የኢትዮጵያ፡ ስንገባር፡ ሮማውያን፡
ይሳቸዋል፡ ግን፡ ስርዓታችን፡ ሳይሆኑ፡ አይቀርም፡ ስንገባሩ፡ ሮማውያን፡ ያሳቸው፡ በ
ዚያን፡ ጊዜ፡ መካከለኛው፡ ምሥራቅ፡ የሮማውያን፡ ግዛት፡ ስለነበረ፡ ነው፡ ቅዱስ፡ ያ
ራድ፡ የተባለው፡ መዘምሮ፡ እነዚህን፡ አግቶች፡ እያገገነ፡ በድጋፍ፡ ውስጥ፡ ሰፋ፡ ያለ
ፊል፡ ስጥታቸዋል፡ ከነርሱም፡ በጣም፡ ሰማቸው፡ የገነነው፡ እግ፡ ገሪማ፡ ናቸው፡፡
ገሪማን፡ እስከሰማን፡ እስከሰፋ፡ ውስጥ፡ እያለ፡ ያዘመው፡ መዘመራ፡ እስከ

አዝ፡ ስለሚለኝ፡ ብቻሁን፡ ስሆን፡ እንደገና፡ ጊዜ፡ እያንገራገራለሁ፡ ጣሪው፡ ዘመን
ውን፡ ስግፈል፡ ያለሁ፡ ይህ፡ ይሳቸዋል፡፡

የኢትዮጵያ፡ መጽሐፍ፡ ቅዱስ፡ ሳይሆን፡ በጠቅላላው፡ የመጽሐፍ፡ ቅዱስ
ሪፖርት፡ ታሪክ፡ በተለይም፡ የሕይወት፡ ኪዳን፡ ግጥም፡ መጥቀስ፡ ሳይሆን፡ አይቀርም፡ ቀደ
ም፡ ብዙው፡ የተገኙትን፡ የሕይወት፡ ኪዳን፡ ጽሑፎች፡ የመጽሐፍ፡ ቅዱስ፡ ሊቃውንት፡
በ፯ ደከፍቷቸዋል፡-

- ፩ኛ - በቫቲካን፡ ሰው፡ የሚጠራው፡ ወይም፡ Codex Vaticanus
 - ፪ኛ - በዲብሊን፡ ሲያ፡ ሰው፡ የሚጠራው፡ ወይም፡ Codex Sinaiticus
 - ፫ኛ - በአስክንድርያ፡ ሰው፡ የሚጠራው፡ ወይም፡ Codex Alexandrinus
 - ፬ኛ - በሮድዊል፡ አፍሪካ፡ ሰው፡ የሚጠራው (Ephraemi Rescriptus)
 - ፭ኛ - በቲያንድሮስ፡ ቤዛ፡ ሰው፡ የሚጠራው፡ (Bezae Cantabrigiensis)
 - ፮ኛ - በዲብሊን፡ ብርሃን፡ ሰው፡ የሚጠራው፡ (Codex Bezae Cantabrigiensis)
- እነዚህ፡ ነዚህ፡ በኋላ፡ የተመለከቱት፡ በግሪክኛ፡ የተዘጋጁ፡ ናቸው፡ ሐይ
ስ፡ ኪዳን፡ ከግሪክኛ፡ በመጀመሪያ፡ የተተረጎመው፡ ወደኋላ፡ መሆኑ፡ ታወቋል፡ በ
ጣም፡ የታወቀው፡ ቅርጸ፡ በSaint Jerome የተዘጋጀው፡ ነው፡ ቅዱስ፡ ጄሮም፡
ሐይስ፡ ኪዳን፡ ብቻ፡ ሳይሆን፡ ብዙዎች፡ ኪዳንንም፡ ተርጉመዋል፡ ቀጥሎም፡ በሮድዊል
ና፡ የቅብጣዊው፡ ቅርጸ፡ ጥንታዊያን፡ ናቸው፡ ይገኛል፡ ይልቁንም፡ ለሶርያ
ዊው፡ ቅርጸ፡ የመጽሐፍ፡ ቅዱስ፡ ሊቃውንት፡ ነፍ፡ ያለ፡ አስተያየት፡ ስጥተው
ታል፡ ያወቅያል፡ ሶርያዊው፡ ቋንቋ፡ ጌታችን፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ይጠቀምበታል፡
ከነበረው፡ አረማኝነት፡ ከተባለው፡ ጋራ፡ የተቀረበ፡ ስለሆነ፡ ነው፡፡

መጽሐፍ፡ ቅዱስን፡ ወደግዕዝ፡ ለመተርጎም፡ ተሰዓቱ፡ ቅዱስን፡ ግሪ
ክኛውንና፡ ሶርያዊውን፡ ጽሑፍ፡ መሠረት፡ እንዲረገጡ፡ እንደጠራጥሮም፡ ነዚህም፡ የ
ተነሣ፡ የግዕዝ፡ መጽሐፍ፡ ቅዱስ፡ ስለጥንታዊያን፡ ጽሑፎች፡ ማመሳከሪያ፡ ያለግ
ካል፡ ተብሎ፡ የሚፈለግ፡ ስለሆነ፡ ሊቃውንቶች፡ በቀኝታ፡ አይመለከቱትም፡፡

ኤሁን፡ ነዚህ፡ በኋላ፡ የተመለከቱትን፡ የመጽሐፍ፡ ቅዱስ፡ ታሪክ፡ ስር
ዋድ፡ ያገግሁት፡ ኢትዮጵያ፡ በሥነ፡ ጽሑፍ፡ ሪፖርት፡ ቅዱስ፡ አማካኝነት፡
እንጂ፡ ሃይማኖትን፡ አመሰበን፡ አይደለም፡ እንግሊዝኛ፡ ነፍ፡ በኋላ፡ ተገሥተው፡
በመጽሐፍ፡ ቅዱስ፡ አማካኝነት፡ ቋንቋቸውንና፡ ሥነ፡ ጽሑፍቸውን፡ አበለጠጡ፡፡
አንድ፡ የታወቀ፡ የእንግሊዝ፡ ጽሑፍ፡ እንደሆነ፡ አለ፡-

Without the Bible there would be no Paradise Lost,
no Samson Agonistes, no Pilgrims Progress...
በጣም፡ ያሳዝናል፡ የኢትዮጵያ፡ ሕዝብ፡ ሥነ፡ ጽሑፍን፡ አማካኝነት፡
ቋንቋውን፡ አማካኝነት፡ በመጽሐፍ፡ ቅዱስ፡ አልተጠቀመበትም፡ ለዚህም፡ አ
ካራዎች፡ የቤተ፡ ክርስቲያን፡ መሪዎች፡ መሆን፡ አለባቸው፡፡
ቀደም፡ ብዙ፡ በ፲፭ኛው፡ መቶዓመት፡ የሥነ፡ ጽሑፍን፡ ረብሃ፡ በመረዳት፡
ሕዝባቸውን፡ ለማነቃቃት፡ ከጥበቃ፡ የኢትዮጵያ፡ መሪዎች፡ እድ፡ ዘር፡

ደቀቶብ፡ ስመ፡ ጥር፡ ፍቸው፡፡ ከዚያም፡ ቀጥሎ፡ በዘመናችን፡ አዲ፡ ሕይወት፡ ሥነ ሕይወት፡ ያደረገች፡ ሁሉ፡ ሊረሳ፡ ከደገገም፡፡ ግን፡ የዛሬዉ፡ ኢትዮጵያ፡ ራቅ፡ ያለ፡ ለ፡ ጎጽ፡ ቀ፡ ግሉ፡ ያገኘው፡ መሪዎች፡ ግብዓት፡ ሰፊ፡ ጽሑፍ፡ በዘመናችን፡ ሰፊ፡ ለ፡ ሕዝቡ፡ እንደነቀ፡ ጠባባሪዎች፡ ጽንሰ- (Character) ሰጥተውት፡ የሰፊ፡ ታሪካዊ፡ የግሕፍት፡ ቅርሶች፡ ሁሉ፡ ሲደሙሰሉ፡ ዝም፡ ብለን፡ እንመስገናለን፡፡ ይህ ቅንብር፡ በጣም፡ የሚገርመው፡ ተምረናል፡ የሚሉት፡ እንደገና፡ ኢትዮጵያውያን፡ የራሳቸውን፡ ሀ-ሁ-ሂ-ሊሰነት፡ (illiteracy) አመሸፈን፡ ሲሉ፡ የኢትዮጵያ፡ ሕዝባዊ፡ ቋንቋ፡ አፃር፡ መሆኑ፡ ቀርቶ፡ ከጥጥሩ፡ ወይም፡ ወሳኢነት፡ ሊሆን፡ ይገባል፡ ይሉናል፡፡ የሚሰጡት፡ መከንን፡ ደግሞ፡ "የዛሬው፡ ቅድሳድ፡ በሥልጣን፡ መግባት፡ የፈለገ፡ እንደሆነ፡ ካላፈው፡ አጭ፡ ታሪካዊ፡ ግንደ፡ ፊርቅ፡ መገንጠል፡ አለበት፡" የሚል፡ ነው፡፡ በወገኑ፡ የኦሮሞ፡ ወይም፡ የወሳኢነት፡ ቋንቋዎች፡ ከዚህ፡ ቀድሞ፡ አኢትዮጵያ፡ ሕዝብ፡ ያበረከቱት፡ የታወቀ፡ ሥነ፡ ጽሑፍ፡ ሊኖር፡ ኖሮ፡ አሳሉን፡ ለግጥናት፡ ግልተቸገርሁ፡ ነበር፡፡ በበጎሁ፡ አንድ፡ ነገድ፡ ወይም፡ ጌሃ፡ ገሌገላው፡ ይበልጣል፡ ብሎ፡ አነጋግሯል፡፡ እያንዳንዱ፡ ነገድ፡ ለመነሳው፡ የኢትዮጵያ፡ ሕዝብ፡ ግሕፍት፡ እንደገና፡ የሚያበረክተው፡ ነገር፡ አለው፡፡ ግን፡ ውነቱን፡ እንናገር፡፡ ታሪካዊ፡ ፊርቅ፡ ሥነ፡ ጽሑፍ፡ ለኢትዮጵያ፡ ሕዝብ፡ ያበረከቱ፡ ግሕፍት፡ ነው፡፡ ይህ፡ ግሕፍት፡ ቅርሶች፡ በቀላሉ፡ ሊገኙት፡ አይገባም፡፡ ደግሞ፡ የዛሬው፡ ቅድሳድ፡ ካላፈው፡ ታሪኩ፡ መገንጠል፡ አለበት፡ ማለት፡ ያግባባል፡ ነው? የቱ፡ ሕዝብ፡ ነው፡ ካላፈው፡ ታሪኩ፡ አመገንጠል፡ የሞከረ?

ደህን፡ ጽሑፍ፡ በግሕፍት፡ ህልውና፡ ነገድ፡ ኢትዮጵያዊ፡ የደረሰች፡ ደብዳቤ፡ እንደሆነ፡ ይነገራል፡- "ኤርትራዊው፡ አብገደም፡ የተገለጸው፡ መጽሐፍ፡ እንጠይቃለሁ፡... ዛሬ፡ በውጭ፡ አገሮች፡ የገንዘብ፡ ደጋፊነት፡ በጎሣ፡ እየተነጣፈለ፡ የሚሄደውን፡ ሕዝብ፡ በምስር፡ እውልጥሁ፡ ብለው፡ የሚደረጉትን፡ ጥረት፡ አደንቃለሁ፡፡ አኔ፡ ግን፡ ፒሲሚስት፡ ነኝ፡... የዛሬ፡ ፲፩፡ መቶ፡ ወደከመሪ፡ ለአጭህርት፡ የሳክሁት፡ ታናሽ፡ ወንድሜ፡ አሁን፡ በሰደት፡ ብመጣ፡ ሊረዳኝ፡ ቀርቶ፡ አካውቅህም፡ ካለኝ፡ በኋላ፡ በኢትዮጵያ፡ ሕዝብ፡ ያለኝ፡ እምነትና፡ ተስፋ፡ ወድቋል፡..."

እንደዚህ፡ ያለው፡ ነገር፡ በራሴም፡ ስለደረሰ፡ አይገርመኝም፡፡ ግን፡ ቀስፋ፡ ሳንታርጥ፡ ውነቱን፡ አመናገር፡ ግዴታ፡ አለብን፡፡ በዚህ፡ መንፈስ፡ ነው፡ አሁን፡ ደህን፡ ትጋት፡ ግዴታ፡ ብሎ፡ የሰጠውን፡ የግል፡ ቅንብር፡ ለኢትዮጵያዊ፡ አንገረ፡ ሰግጧል፡ የፈቀደሁት፡፡

ብርሃኑ፡ ደንቁ፡

Berhanou Dinke
February 13, 1986

Tsedale B. Dinke
Washington, D.C.

My dearest daughter:

You may be surprised or confounded when on the occasion of your birthday, you receive this booklet as a gift from your father. I have to explain the reason:

Some time ago, a friend of mine, Ato Tafese Worku, looking through all my papers, accumulated during the past twenty years, had suggested to me to compile some of my writings, and to publish them in book form. These consist of:

- 1) In Search of Truth, a monthly paper, published for nine years (1965-1974);
- 2) Letters to: Emperor Haile Sellasie and his prime minister Aklilu Hapte Wold;
- 3) Appeals to the Pope, Lord Bertrand Russell, Dr. Martin Luther King Jr. and other world figures;
- 4) Essays, tracts, and poems.

I asked my friend why I should publish them. His answer was: "They would be a priceless inheritance to your children." At this remark, I burst in to a roaring laughter and I said in an ironic tone, "Thank you for your invaluable advice."

Then, quite recently, another friend asked me to send him a copy of my letter addressed to the Emperor in June 1965. Although the letter had been published in the Amharic Newspaper, Addis Zemen, just a few days after the overthrow of the Emperor, I could not locate its copy among my writings. Consequently I was dumbfounded to discover that I had also lost many of my papers in the process of my constant moving and changing houses. At this point I remembered Tafese's suggestion. I thought he was right and it would not be a bad idea to publish the remaining of my writings before they entirely disappeared and then to pass them on to you. Of course, in our present world which tends to emphasize the primacy of material values, to call these writings "a priceless inheritance" would indeed be ridiculous. Nevertheless I feel and I am almost certain they will be of some value, at least, to you who have been affected by the events resulting from the political action I have undertaken.

I remember with deep appreciation the priceless gift my father bestowed upon me. I do not mean his material possessions, even though he gave me a great part of them - more than any of his children. But I am not talking right now about material possessions. These are perishable and have no lasting utility as recent events have proved beyond the slightest doubt. What I have in mind now is the spiritual value which many of us could not understand or appreciate.

Because of his christian faith and deep insight into the human nature, and above all of his poetic perception of the world, my father had long espoused a philosophy of life which he was trying to inculcate within the circle of our family. He told me over and over again that the simpler I make my life the more free I become and the happier I live. But it took me a long time to appreciate this idea.

One day I was reading Epictetus' The Discourses and Manual. Under the title "Freedom from Fear", this stoic philosopher made a strong impression on my thinking, and reminded me what my father was telling me all the time. Of course my father did not read Epictetus, and he had no need to quote him while he was expounding his philosophy of life to me. But I do. Epictetus said elsewhere, "All philosophy lies in two words: sustain and abstain."

Had it not been for this philosophy of simple life based on "sustain and abstain" I would not have survived all these difficulties I have encountered when I opposed the autocratic rule of Emperor Haile Sellasie and later on those ruthless oppressors who called themselves Durg and whom I fittingly dubbed Machiavellian socialists because of their pretention that they represent the common people. Indeed these twenty years were truly the most meaningful time of my life in which I had to test my faith: time of trial and challenge.

Many people often ask me what I have accomplished with all these resistance and verbal attacks. Never mind for the moment about the result or no result at all of the struggle I have made. This is beyond my control, and it is not for me to judge. But one thing is sure. Despite the pain I experience about the situation in my country and especially the serious health problem of my daughter, Yemiseratch, I have learned to live a simple life which has greatly helped me to compose myself. I have always experienced freedom and peace in the midst of a chaotic situation. I often smile and laugh as if nothing awful has happened in my life.

Thank God! I have always been free and independent. In my exile, no boss had to dictate me; no job offer had to lure me; no money had to induce me to compromise my principle; no threat had to frighten me; no slander had to discourage me; no social life had to distract me; no loneliness had to cause me the pain of being alone; no ill-will had to discomfort me. You know why? Because I have learned to live a simple life, and trust the eternal God and not the mortal and changeable man. I do not envy people because they have high-paying jobs, social position and economic and political power. What I would love very much is to emulate a man who has found "the bread of life" as the Galilean put it (John 6:35) - a man of principle, courage, and wisdom. I dislike those so-called idealists who simply enjoy playing with high-sounding words, but their lives are empty. You find them in all realms of life: religion, politics and other professions. In general I hate hypocrisy and opportunism.

This is the kind of inheritance, dearest Tsedale, I want to pass on to you: Live simply. Don't worry about what people think of you. Don't try to be beautiful, but just be. After all beauty is not that which attracts to the eyes. The real beauty is within. It moves the heart and exalts the spirit. If you apply to yourself the

philosophy of simple life, you will be the most independent and happiest person in the world. I have tried it for twenty years, and it works miraculously!

As to the papers in the booklet, I do not know how to advise you what to do with. Perhaps you keep them as a souvenir, or you will decide one day to write your own experience using these papers as source materials. You should not worry about being original when and if you write. There is no such thing as original in what men produce. I remember the greatest German poet and the author of Faust. Goethe said: "The most original authors are not so because they advance what is new, but because they put what they have to say as if it had never been said before."

Good luck, my dearest, and God bless you.

Your loving father,

Berhanou Dinku

P. S.

I Could not Publish all my papers. If you wish I will mail them to you.

PH 2973: 02948: 6/42

ኢክቡር፡ አዎ፡ አክሲሉ፡ ሀብተ፡ ወልደ፡
 የኢትዮጵያ፡ መንግሥተ፡ ጠቅላይ፡ ዐጀንታር፡
 አዲስ፡ አበባ፡ ኢትዮጵያ፡
 ክቡር፡ ሆይ፡

ደቅን፡ ደብዳቤ፡ ልሳክልዎት፡ የፈቀደሁት፡ በአቶ፡ ቀርባሰ፡ ገደብ፡ መረደዎት፡
በጉል፡ ለግርማዊነታቸው፡ ደጋግሜ፡ ስለዘገኙትናቸው፡ ደብዳቤዎች፡ መልስ፡ ስላገኘ
ዎሁ፡ ነው። ምንም፡ እንኳ፡ በአሁኑ፡ እያያዘ፡ ገርሰዎ፡ መልስ፡ ለማግኘት፡ ያለች፡ ተ
ሰፋ፡ ቀጭን፡ ቢሆን፡ ስለመሰደገባት፡ ስሜም፡ እየደጋገመሁ፡ እንድታውቁት፡ ማድረ
ግ፡ አስፈላጊ፡ መሰሉ፡ ታይቶቻል። ገሁሉ፡ አስቀድሞ፡ እንድትገነዘቡት፡ የምፈልገው፡
ፅኑ፡ እኔ፡ አገሬን፡ አልገዳሁም፡ ብትወደም፡ ባትወደም፡ እኔ ቶክኖይ፡ ነኝ።
፪ኛ/ በሐግ፡ የሚያስጠይቀኝ፡ አንዲት፡ ወንጀል፡ አልሠራሁም። ስለዚህ፡
አምገሳደር፡ አድርጋችሁ፡ የሳካችሁት፡ ተሾመ፡ ኃይለ፡ ማርያም፡ በፊት፡ ካሉ፡ የውሾች፡
ፓርታንት፡ ለማድረግ፡ እዚህ፡ አገር፡ በገንቱ፡ የሚያጠፋው፡ ገንዘብ፡ በአገራችን፡ አላን
ድ፡ ችግረኛ፡ እርዳታ፡ ቢሰጥ፡ የሐን፡ ያህል፡ በሰመሰን፡ ነበር።

ተሾመ፡ እኔ፡ ከኤምባሲ፡ ገንዘብ፡ embassyle ኔፖልኒላ፡ እያሰመሰለ፡
 ለጋዜጠኞች፡ ያወራል፡ ይህን፡ ማሰራዳት፡ ከቻለ፡ ለምን፡ ከፍርድ፡ ቤት፡ ክስ፡ እያቀ
 ረብሃም? መቸም፡ ውነቱ፡ ምን፡ እንደሆነ፡ ራስዎ፡ ያውቁታል፡፡ በውጤት፡ ጉዳይ፡ ላይ
 ኒሶቶኑ፡ ፈቃድ፡ ለህዝባችን፡ ፍገጉቴ፡ ከኤምባሲው፡ ገንዘብ፡ መበደራት፡ አልነበረም፡፡
 ለዚህም፡ ፈቃድ፡ ማሰራጀ፡ በክቶ፡ ከተሰ፡ ይፍት፡ የተፈረመው፡ ሄሴግሬም፡
 ግልጣም፡ በ Mr. Albert Lewitt አማካኝነት፡ ደርሶዎታል፡፡ እርሱም፡ በኢት
 ዮጵያ፡ ባንክ፡ ያለኛን፡ ገንዘብና፡ ሀብት፡ እንዲያዘጋጅ፡ የተፈቀደልን፡ እንደሆነ፡ ይህን፡ ብድ
 ር፡ በኔ፡ ሰው፡ ወደያው፡ እንደከፍል፡ አረጋግጦልዎታል፡፡ ይህ፡ ብቻ፡ አይደለም፡፡
 ሕጋዊ፡ መብት፡ ተጠብቶ፡ የኔ፡ ጉዳይ፡ በክፍት፡ ፍርድ፡ ቤት፡ እንዲታይ፡ ግሪግ
 ዊንታቸው፡ ከፈቀደ፡ ጠባቂ፡ ያኖሩ፡ ወደኢትዮጵያ፡ ለመመለስ፡ የማግመነት፡
 መሆኑን፡ ደጋግላለሁ፡ አስታውቅሶሁ፡፡ እንግዲህ፡ አንድ፡ ሰው፡ በሠራው፡ ሥራ፡
 መገጣሥቱን፡ ፊት፡ ለፊት፡ ለመቋቋም፡ ወደኋላ፡ የማይደለ፡ መሆኑን፡ ለማረጋገጥ፡ ራሷን፡
 አሳልፈው፡ ከመስጠት፡ በቀር፡ ምን፡ ማድረግ፡ ይቻላል? ግን፡ አሁን፡ እርሷን፡ በጠቅላይ፡
 ሚኒስትርነት፡ የሚመሩት፡ የግሪግ ዊንታቸው፡ የውስጥ፡ ፕሮፓጋንዳ፡ ከመንዘቱ፡ በቀር፡ ለ
 ዚህ፡ ሁሉ፡ ምንም፡ ግደነት፡ መላሰ፡ ለመስጠት፡ አልፈቀደም፡፡

ገቡር፡ ሆይ፡ በአሁኑ፡ ጊዜ፡ የግርዳዩነታቸው፡ መንግሥት፡ የሚሠራውን፡ ጥፋት
አውጭልኝ፡ ዓለም፡ አገሪቶች፡ ሁኔታውን፡ አሳስባለሁኝ፡ የሚበቃ፡ ድርጅት፡ ባይኖሩ
ኝም፡ ከገደቡ፡ የሚደነቃደቁ፡ ሕይወቶች፡ አለኝ፡፡ በጠቅላላው፡ ፍጹሙን፡ ሳይሆን፡ ኃይል
ሰጥ፡ ተደግፋቸዋል፡ አምቀረዋል፡ ሁሉ፡ ሂሳቡን፡ የምትገናኙበት፡ ቀን፡ ይመጣል፡፡

በቅንብር፡
በጥሩ፡ ይገኛል፡

ለክፍል ማደሻ ሥላሴ የተዳረፈ የመረኛው
ደብዳቤ፡

PH47: Jan. 8, 1970

୨୯୦୭୧ : ୧୫୫ =

የኢትዮጵያ፡ ኤምባሲ፡ ሰቅቼ፡ ገሃድጉ፡ ሲምሮ፡ በየጊዜው፡ ለግር
ማዊነትዎ፡ ገመጃፍ፡ አገረኛህሁም፡ የምጽፈውም፡ - ለጊዜው፡ ቋንቋዬ፡ ገንዞ
ር፡ ገማሰቱ፡ በቀር፡ ያንኑ፡ የተለመደውን፡ ያገር፡ ጉዳይ፡ ነው።

መቼም፡ ገንዘብ፡ የተሰጠሁት፡ ዝም፡ ብዬ፡ አፈን፡ ዘግቼ፡ አመቀመጥ፡
አደረሰም። ውነተኛውን፡ መናገር፡ አለብኝ። ውነቱ፡ ምንድነው? ውነቱ፡ በኔ፡ በ
ጉል፡ ሥውር፡ አደረሰም። - አገራችን፡ በግርማዊነትዎ፡ ምክንያት፡ ታገቀ፡ ቸ
ግር፡ ደጠብቃታል። ደህንን፡ እየደጋገምሁ፡ የምጽፈውም፡ ስለጠቅሳው፡ ፖ
ሮብኪም፡ መፍቻ፡ አማግኝት፡ የዐረጋ፡ መሰሌ፡ የዐረታየኝ፡ አባብ፡ በቅንነት፡ ለ
ማግረፍ፡ እንጂ፡ የግሉ፡ ምራቅን፡ አመወጫ፡ ራሴን፡ ለማጽናኛ፡ አደረሰም።

አዎ፡ ገንዘብ፡ ተግርፈኛለሁ፤ አዎ፡ ፖብረቱን፡ ተወርሻለሁ፤ አዎ፡ የግር
ማዊነትዎ፡ ስጋዎች፡ እግር፡ በግር፡ ደክታተሉኛል፤ አዎ፡ በየጊዜው፡ የዐረባጉት፡ የግ
ርማዊነትዎ፡ አምባገዳዊቶች፡ የዚህ፡ አገር፡ ሕዝብ፡ እንዲቀበሉኝና፡ እንዲደረግኝ፡ በ
ኔ፡ ሳይ፡ ልዩ፡ ልዩ፡ የሐሰት፡ ወሬ፡ ያወራሉ። ግን፡ ደህ፡ ሁሉ፡ እኔን፡ በብርቱ፡ አያሳስቡ
ኝም። እኔን፡ በብርቱ፡ የዐረግሰሰኝ፡ የአገራችን፡ መጭው፡ እድል፡ ብቻ፡ ነው። ምናል
ባት፡ ደህ፡ የኔ፡ አስቸኳይ፡ በአሁኑ፡ ጊዜ፡ ለግርማዊነትዎ፡ ግልጥ፡ ሆኖ፡ ኪታይ፡ እንደኛል
ም። አሁን፡ የምገኝበት፡ አስቸጋሪ፡ ሁኔታ፡ አሳመንዎኝ፡ እንደምቀጥጥር፡ እንጂ፡ ቁም
ነገር፡ እንዳለበት፡ አይቀጥፋቸውም። ግን፡ ደህ፡ ታገቀ፡ ስሕተት፡ ነው።

በግርማዊነትም፡ እካገቢ፡ ያሉ፡ ሰዎች፡ እርሰዎን፡ በፀፃፀገሰ፡ የፀደቀረኤቶ፡
ድህረ፡ ምንም፡ ዋጋ፡ የሰውም፡ እነርሱ፡ የፀረፀኑት፡ ሁሉ፡ ጊዜያዊ፡ የግል፡ ጥቅማጥቅማ
፡ ለመጠበቅ፡ ብቻ፡ እንጂ፡ ስለመጠጠር፡ ተውልድ፡ እድል፡ ምንም፡ አሳብ፡ የካቶ
ውም፡ ከገደዘህ፡ ግሉት፡ ስግብግብ፡ ሰዎች፡ መገኘት፡ የሌላ፡ ክስ፡ ወቅት፡ ይሻሻል፡
እነሱም፡ በአገራችን፡ አገድ፡ ዓይነት፡ ለውጥ፡ ካሳየሁ፡ በቀር፡ ይህን፡ ክስን፡ ወቅት
፡ በፍጹም፡ አንቋርጥም፡ ደግሞም፡ ክሴ፡ በግርማዊነትም፡ መሰወር፡ የሰጠኝም፡

“ ቀጥታዩ፡ ምንድነው? ” በሚል፡ እርዳታ፡ የጻፍኩትን፡ አሁን፡ ገዢሁ፡ ራሱ፡ እያደገ፡ አመኖኑ፡ የቀርቃሁት፡ በዚሁ፡ መንፈስ፡ ነው። መቼም፡ በየጊዜው፡ ለእኛ ጽፈው፡ ከግርማዊነትም፡ መልስ፡ እስጠግባቸውም። ግን፡ እያደገና፡ ደጋግሞ፡ ከዚሁ፡ እናሳሳሁ። ውሳኔ፡ የያዘ፡ መሆኑ፡ አንድ፡ እገዳለሁ፡ እና፡ እስጠግባቸውም።

ገፍ፡ ገሐ፡ እንብረቶ፡

1044: 238.

• “ተከታዩ ምንድነው?” የሚለው ጽሑፍ ግልጽ ሕሊና አሳይቶታል።

ለክብር፡ ጄኔራል፡ ተፈሪ፡ በገዢ፡
የኢትዮጵያ፡ ወታደራዊ፡ መንግሥት፡ አለቃ፡
አዲስ፡ ክበባ፡ ኢትዮጵያ፡

ክብር፡ ሆይ፡

በዚህ፡ ደብዳቤ፡ ራሴን፡ ማስተዋወቅ፡ ያሻሻ፡ እደ መሰለኝም።
ምክንያቱም፡ ባለፈው፡ ጦርደት፡ እስከ፡ ስለተሻ፡ ሆኖ፡ በምኖርበት፡
ጊዜ፡ እርስዎ፡ በዋሽንግተን፡ የኢትዮጵያ፡ አምባሳ፡ ሚኒስትራ፡ አታሼ፡ ሆነው፡
ደሠኑ፡ ስለነበረ፡ ከሞላ፡ ጉዳዩ፡ ሳይውሉኝ፡ አይቀርም፡ በማለት፡ ነው።

በጥቂቱ፡ ለማስታወስ፡ ይህል፡

በዋሽንግተን፡ የኢትዮጵያ፡ አምባሳ፡ ሳለሁ፡ የጥላምን፡ ም
ሊቲንግ፡ አስተያየት፡ መለዋወጥና፡ በተለየም፡ አገራችን፡ ኢትዮጵያ፡ የም
ትገኝበትን፡ እሥን፡ ሁኔታ፡ በመመዛዘን፡ የኢትዮጵያ፡ ሕዝብ፡ ምህቲንግ፡
መብት፡ ታውቆለት፡ ከመንግሥቱ፡ የኢሥተዳደር፡ ሥራ፡ ተካፋይ፡ ሊሆን
ና፡ ድምፁን፡ በጥቅም፡ ሊያሰማ፡ ይገባል፡ ስል፡ እንደግራግርያን፡ ዘመን፡ አ
ቀጣጣጠር፡ በ June 1965 ለሚክ፡ ለኢትዮጵያ፡ ንጉሠ፡ ነገሥት፡ ቀዳማዊ
ኃይለ፡ ሥላሴ፡ አንድ፡ ዓንባቢ፡ አቤቱታ፡ ለማቅረብ፡ ቅረጥሁ።

ከጥንታዊ፡ ታሪካችን፡ ያማጭ፡ ተነሥተን፡ ስንገኝታል፡ የኢ
ትዮጵያ፡ ሕዝብ፡ ያሞክራሉ፡ እየተባለ፡ በሚጠራው፡ የግሪኮች፡ ታሪካዊ፡
ቅርስ፡ አንድ፡ ጊዜ፡ እንደ፡ ተጠቅሞበት፡ አያውቅም። ገዢዎቹ፡ አብዛኛ
ውገ፡ ጊዜ፡ በዘርያ፡ ውርስ፡ አንዳንድ፡ ጊዜም፡ በአምባ፡ ገንጌት፡ ኃይል፡
ሥልጣን፡ ከመያዛቸው፡ በቀር፡ ሕዝብ፡ የምርጫ፡ ድምፅ፡ እንዲያሰማላቸው፡
ውገደም፡ የታሪኩ፡ እንዲሰማቸው፡ አያሻቸውም፡ ነበር። በጠቅላላው፡ ግላቱ፡
በኃይል፡ የሚገደድ፡ እንጂ፡ የፈቃድ፡ አይደለም።

ከዚህም፡ የተነሣ፡ ንጉሠ፡ ነገሥት፡ አቤቱታዬን፡ እንደዘለፋ፡ እን
ጂ፡ ለመብት፡ ከመቀርቀር፡ ስሜት፡ እንደፈለጉ፡ ይገባኛል፡ ጥያቄ፡ አድርገው፡ አልቆ
ጠፋትም። እንደያውም፡ ይህን፡ የመሰለ፡ ግልጥ፡ ጥያቄ፡ ገለጻል፡ የመንግሥት፡ ሹም፡
የቀረበላቸው፡ ለመጀመሪያ፡ ጊዜ፡ ስለሆነ፡ እኔን፡ መቀጣጫ፡ ስጥኝ፡ እንዲሰረዝኝ፡
በሕይወቴም፡ ላይ፡ አደጋ፡ እንደደርሰኝ፡ አዘዙ።

ምንም፡ እንኳ፡ ከሀገር፡ ተወግዞ፡ ከቤተ፡ ዘመድ፡ ተገኘሁ።

ሀገራችን፡ ንብረትን፡ ተወርቦ፡ አገር፡ አልባና፡ ብቻችን፡ ሆኖ፡ አታይት፡ መኖር፡
በአገሪቱም፡ ሆነ፡ በመሃል፡ የሚያስገባለው፡ ሥቃይ፡ ብርቱ፡ ቢሆን፡ አስቤ
ና፡ ቆርጫ፡ የቆምሁበትን፡ ሃሳዱን፡ በቀላሉ፡ ልገባይበት፡ ከቆ፡ አልቀድሁም።
ወደፊት፡ በኔና፡ በንጉሠ፡ ነገሥት፡ መካከል፡ እርቅ፡ ለማድረግ፡ ሞክረው፡ ነበር።
እንደያውም፡ ራሳቸው፡ ንጉሠ፡ ነገሥት፡ በ1966 ዋሽንግተን፡ መጥተው፡ በነበሩ፡ ጊዜ፡
በሥልጣን፡ ሲያገኙት፡ ጠይቀዋል። ከዚያም፡ ቀጥሎ፡ ምሕረት፡ ጠይቆ፡ እንደመለሱ፡
ልዩልዩ፡ መልእክት፡ ደርሶኛል። ግን፡ የኢትዮጵያ፡ ሕዝብ፡ ምህቲንግ፡ መብት፡ እስኪ
ታወቅለት፡ ድረስ፡ በንጉሠ፡ ነገሥት፡ ላይ፡ ክብርን፡ ወተሳገዱን፡ የማሳቂርጥ፡ መሆኔ
ን፡ ደጋግሜ፡ አስታውቅሁ። እንዲሁም፡ “እውነትን፡ ፍለጋ፡” እየተባለ፡ በየውሉ፡ የ
ሚታተም፡ ትንሹ፡ መቆራረጥ፡ እንደሆነ፡ አሳይን፡ የጋራ፡ ስሜት፡ ሳላቸው፡ ኢትዮጵያ
ውያን፡ ለማግለል፡ ዘጠኙ፡ ሳይቆሙ፡ ታጣጣርሁ።

አሁን፡ እኔ፡ ኃይለ፡ ሥላሴ፡ አልፋል፡

እኔ፡ ኃይለ፡ ሥላሴ፡ በሥልጣን፡ በሕይወት፡ ሳለ፡ የጀመርኩትን፡ አ
ቤታችን፡ ወቀሳ፡ አቋርጫ፡ ለቆደዬ፡ ስል፡ አቋርጧል፡ ብንገባም፡ ጥራ፡ ሐሊ፡
ያለመሰረት፡ ሲፈርድብኝ፡ በኖርኩ፡ ነበር። ግን፡ አሁን፡ እኔ፡ ኃይለ፡ ሥላሴ፡ በሕ
ይወት፡ የሉም። ስለዚህ፡ ባለፈ፡ ጉድለት፡ ከመቃብር፡ በታች፡ የተጽኑትን፡ ሰው፡ እየ
ቀስቀሱ፡ በመውቀስ፡ ለመደሰት፡ መጥብር፡ ጤናማ፡ የሆነ፡ ሰብአዊ፡ ልብ፡ የሚያጣ
ጥመው፡ ስሜት፡ እደ መሰለኝም። የሚያስፈልገው፡ ከርሳቸው፡ ተሸሎ፡ መገኘት፡ ብ
ቻ፡ ነው። በዚህ፡ ሪፖርት፡ Washington Irving የተባለው፡ ሰው፡ ጥር፡ አራው፡ ከ
ሰጠው፡ አስተያየት፡ ጋራ፡ እስማማለሁ። ቃሉ፡ ይህን፡ “The grave buries
every error, covers every defect, extinguishes every resentment.” እያ
መቃብር፡ ቀደም፡ በቀጠን፡ መደመስሰ፡ አለበት። Irving እንዲህ፡ ሲል፡ ይቀያላል።
“Who can look upon the grave of an enemy and not feel compunctious
there...?” እንግሊዝኛ፡ በኔ፡ አስተያየት፡ የሚሹት፡ የእኔ፡ ኃይለ፡ ሥላሴን፡ ሥራ፡
ገድ፡ አይቆ፡ ለማያደላው፡ ለታሪክ፡ ፍርድ፡ ብንተወው፡ ወይቃም፡ ነገሩ፡ ብንመሰ
ስ፡ ይሻል፡ ይመስለኛል። ይህ፡ ብቻ፡ አይደለም። በእኔ፡ ኃይለ፡ ሥላሴ፡ መንግሥት፡
ሹም፡ ነበርህ፡ ስላ፡ ያለ፡ ሀገሩ፡ አከማቸታል። የኤልቆጥኤት፡ ወገን፡ ነህ፡ አስተያየት
ህ፡ አይታራ፡ ነው። የሚል፡ ምክንያት፡ እየተሰጠ፡ ሰውን፡ በመወገድ፡ የሚጠፋ
ው፡ ጊዜ፡ የሕዝቡን፡ አገልግሎት፡ አገራቸው፡ ለማድረግ፡ ግልሆነ፡ በቀር፡ የ
ሚሰጠው፡ አገልግሎት፡ ያሰ፡ አይመስለኝም። ፍረ፡ ለመሆኔ፡ ያዬ፡ ኃይለ፡ ሥላሴ፡
ሹም፡ ያለነበረ፡ ማንኛውን፡ በአሁኑ፡ ወታደራዊ፡ መንግሥት፡ ለመጀመሪያ፡ ጊዜ፡
የኢትዮጵያውን፡ ሥፍራ፡ ይዞ፡ የነበረውን፡ (ኒፍሱን፡ ይላግራል) ጀኔራል፡ አማን፡
አንዳንድ፡ ለምሳሌ፡ ልጥቀስ፡ በ1965 ዓ.ም. ጀኔራል፡ ሚኒስትራ፡ አታሼ፡

ሆኖ፡ በዋሽንግተን፡ የኢትዮጵያ፡ ንግድ፡ ደሠሠ፡ ነበር። በዚያ፡ ጊዜ፡ እኔም፡ ባህረው፡ ለቅጽ፡ አባቶች፡ ቅርብ፡ አድራጊ፡ እንደ፡ እያስተገበሰ፡ የጓጉሠ፡ ነገሥቱን፡ ፓሊሲ፡ በመግባት፡ ይናገር፡ ነበር። ነዚያም፡ በኋላ፡ ሲናገሩ፡ ሆኖ፡ ሲኖር፡ ያልጠበቀው፡ አጋጣሚ፡ አድራጊ፡ ቢሰጠው፡ “የኛ፡ ራሾች፡...” እያለ፡ በመጻፍት፡ ሲናገር፡ በአሜሪካ፡ ቴሌቪዥን፡ አደራ፡ በጣም፡ ተገረግሠው።

በአሁኑ፡ ጊዜ፡ እንደጄኔራል፡ አማን፡ ያሉ፡ ብዙ፡ ሰዎች፡ መጥቀስ፡ ይቻላል። ይህም፡ በመውቀስና፡ በላዊግ፡ መፍረስ፡ አደጋ፡ ያለው፡ የሚያሠጋ፡ ሰለን በራሱ፡ ስድስታቸውንና፡ ያምቶቻቸውን፡ ለመጠበቅ፡ ሲሉ፡ ፈርተው፡ ቢቀመጡ፡ አደራ ረድባቸውም። ግን፡ የውሸት፡ ኩራታቸውን፡ ለመግባቱና፡ ከሌላው፡ የተለየ፡ መሰለው፡ ለመታየት፡ የሚፈጥሩትን፡ ፕሮፓጋንዳ፡ አሜን፡ ብሎ፡ መቀበል፡ ያስቸግራል።

ሙሉም፡ የየግሪቱ፡ እንቅስቃሴ፡ መገመገም፡ ያለው፡ ሆኖ፡ ሆኖ፡ ወቅቱ፡ ከዚህ፡ ላይ፡ መደገም፡ ያሻ፡ አደመስከኛም። ግን፡ አገሩ፡ ነገር፡ መዘንጋት፡ አይገባም። ያዲ፡ ሄደለ፡ ሥራ፡ መገመገም፡ በወቅቱ፡ ባይገኝ፡ ኖሮ፡ ይህን፡ ያህል፡ ጊዜ፡ መቆየት፡ ባልቻለ፡ ነበር። በ1974ውታደር፡ ድጋፍ፡ ሲገለጽ፡ ያዲ፡ መገመገም፡ ወደቀ። “እንግዲህ” “የኛ፡ ራሾች፡” የምንለው፡ ይህ፡ ነው።

የሁኑ፡ ጉዞ፡ ወደቀት፡ ነው?

መገመገሙ፡ ከተለወጠ፡ ጀምሮ፡ የሚደርገውን፡ ሁኔታ፡ ዝምብቅ፡ ከጥላ፡ ጉደል፡ ከመከታተል፡ በቀር፡ አስገላጭ፡ እርምጃውን፡ በመመስገን፡ ወደፊት፡ በመውቀስ፡ አንዳች፡ ድምፅ፡ ለማሰማት፡ አልቻሉም። ነዚህ፡ ላይ፡ በመጀመሪያው፡ ጊዜ፡ ብሩህ፡ የሆነ፡ ተስፋ፡ አብሥረው፡ የነበሩትን፡ ድርጊቶች፡ ለመቅረ፡ አፈታዳለሁ።

- ፩ኛ) ፕራስ፡ በሚያስደግግ፡ ነጻነት፡ ይሠራ፡ ነበር።
- ፪ኛ) ያዲ፡ ሕገ፡ መገመገም፡ መታወቅ፡ በናፍቆት፡ ይጠበቅ፡ ነበር።
- ፫ኛ) የሠራተኞች፡ ድርጅት፡ በሚያስደግግ፡ አሁኑን፡ የፓሊቲካ፡ ተፃራሪነትን፡ አስደራ፡ ነበር።
- ፬ኛ) ለመጀመሪያው፡ ጊዜ፡ ስለአደራ፡ መገመገም፡ አቋም፡ ሕዝብ፡ በነፃ፡ ያደርግ፡ የሚያደርግበት፡ ሰዓት፡ እንዲታረፍ፡ ተገምቶ፡ ነበር።

ግን፡ ባለመታደል፡ ብዙ፡ ባይዘገዙት፡ ያ፡ ብሩህ፡ የሆነ፡ የተስፋ፡ ውጋጋን፡ በጥቅር፡ ያመጥ፡ ተሸፈነ። የፕራስ፡ ነጻነት፡ ተሰረዘ፤ የሕገ፡ መገመገም፡ ወሬ፡ ድራሹ፡ ጠፋ፤ ሕዝቡ፡ ችግሩን፡ ለመወያየት፡ እገኘ፡ እርሱ፡ በርሱ፡ ተፈራራካ፤ ሰዎች፡ ሲታሰሩ፡ ሲገደሉ፡ እየሰማለን። ግን፡ የሠራተኞች፡ ወገኛል፡ ያደገ፡ ለቅጣታቸው፡ የተጠቀሰው፡ ሕግ፡ የቱ፡ እንደሆነ፡ ማወቅ፡ እደቻልም።

የራሴ፡ እምነት፡

እኔ፡ በበጥሩ፡ ርዕሰ ስቅ፡ ካገኘታለሁት፡ ወይም፡ ማርክሲስት፡ አይደለሁም። ያለጥርጥር፡ በነፃነት፡ በአጥፋኝነት፡ በቆተሕ፡ ትክክለኛነት፡ እምናለሁ። እነዚህን፡ ሰብአዊ፡ መብቶች፡ የሚያከብርና፡ በሕግ፡ የሚያስከብር፡ መግግሥት፡ በላዊናቸውም፡ ዓይነት፡ ስም፡ ቢጠራ፡ ግድ፡ የለም፤ እቅብለዋለሁ። እነዚህን፡ መብቶች፡ የማያከብር፡ ግን፡ “የደብዳቤዎች፡ ማገደር” እንጂ፡ ራሱን፡ “መግግሥት” ብሎ፡ መጥፋት፡ አይገባውም።

እንግዲህ፡ ባለፉት፡ ሁለት፡ ዓመታት፡ የደረሰውን፡ ሁኔታ፡ ባመዛዝን፡ አስገላጭ፡ አሬግ፡ ዛግ፡ ነገሩን፡ በኋላ፡ የሚከተሉትን፡ ነጥቦች፡ ለወቅታዊው፡ መገመገም፡ ማስገንዘብ፡ የሚገባ፡ መሰሎ፡ ታያኝ።

- ፩ኛ) አስቀድሞ፡ ወገኛል፡ ለመሆኑ፡ ሕግ፡ ባለወሰነው፡ ሥራ፡ ማግኘት፡ ሲገባ፡ ሲቀጣ፡ አይገባም፡ ስላል፡ አቃወሙለሁ።
- ፪ኛ) የሕዝብ፡ ነፃነት፡ ያለከገባብ፡ ሲጠበብ፡ አይገባም፡ ስላል፡ አቃወሙለሁ።
- ፫ኛ) ሕዝብ፡ መብቱን፡ የሚያከብርበት፡ ሕገ፡ መገመገም፡ እንዲታወቅ፡ እጠይቃለሁ።
- ፬ኛ) በሕገ፡ መገመገሙ፡ መሠረት፡ ነፃ፡ የሕዝብ፡ ያደርግ፡ ተደርጎ፡ ወታደራዊው፡ መገመገም፡ ሥልጣኑን፡ ለነፃ፡ ለግሮች፡ እንዲያስተላልፍ፡ እጠይቃለሁ።
- ምናልባት፡ እነዚህን፡ ጥያቄዎች፡ መቃወሚያ፡ አሳብቻ፡ ለማቅረብ፡ አጥቶ፡ ማገን፡ ነኝ፡ ትላለህ? አባል፡ አሆናል። አዎ፡ አምናለሁ። እኔ፡ ካገድ፡ ተራ፡ ኢትዮጵያዊ፡ ዜጋ፡ የምናልጥበትም፡ የማንሰበትም፡ ነገር፡ የለም። ግን፡ የወደፊቱ፡ መከፋፈልና፡ አገራት፡ በዚህ፡ ያመጣታቸው፡ የሚደርስባትን፡ ብርቱ፡ ችግር፡ ለማስወገድ፡ ያቀረብሁት፡ አሳብ፡ የሚያገለግል፡ መሰሎ፡ ታያኝ።

በቅንነትና፡ በማክበር፡
ብርሃኑ፡ ድግሪ

Who Are the Heroes? የአምነት ሸግፍኛ፡ እነማናቸው?

በጣም፡ አስቸጋሪ፡ በሆነ፡ ሰዓት፡ አካላዊ፡ ጥጥረና፡ "የገራሪ"፡ ሐቀኛ
ነቱ፡ በሰዓቱ፡ ለሚያምኑበት፡ ነገር፡ እንደሚቻለው፡ ሐይወታቸውን፡ እንደሚሰጡ፡ የሚሰጡ፡ ሰዎች፡ በግሪክኛ፡ "ሂሮ"፡ ይባላሉ። እንደዚህ፡ ያሉ
ች፡ ሰዎች፡ አንዳንድ፡ ጊዜ፡ ግዕዝ፡ መሠረታዊ፡ ተፈጥሮ፡ እንደሆነ፡ እየተ
ገለ፡ ይሰጥታቸው፡ ነበር። ነገር ሆኖ፡ ለፍጥነት፡ በፊት፡ Ibad እና፡
Odysey የተባሉት፡ በሆመር፡ ሰዎች፡ የቀዳሳት፡ ግጥሞች፡ ስለግሪክ፡
"ሂሮዎች"፡ የፈጠሩት፡ አስፈጻሚ፡ ታሪክ፡ በዓለም፡ ሥነ፡ ጽሑፍ፡ ው
ስጥ፡ ተወዳዳሪ፡ አሳንኖም።

ያለጥናጥና፡ በዓለም፡ ውስጥ፡ - ጥንታዊቷ፡ ግሪክ፡ ብቻ፡ ሳትሆን፡
ብዙ፡ እገሮች፡ በልዩ፡ ልዩ፡ ጊዜ፡ "ሂሮዎች"፡ ዓለባቸውን፡ አስቀረ
ም። ግን፡ የእነዚህን፡ ሰዎች፡ ግዕዝ፡ አጣጥመው፡ የሚተርጉ፡ አንድ፡ ሆመ
ር፡ ያሉ፡ ጸሐፊዎች፡ ዓለባቸውን፡ በጣም፡ አስቸጋሪ፡ ነው።

ከዛሬው፡ ጸሐፊዎች፡ አብዛኞቹ፡ የጥንት፡ ዓለታዊዎች፡ ለሰዓት
ዳችና፡ የገበያተኞች፡ ልሳኞች፡ ለመቀሰቀስ፡ ችሎታ፡ እንደሆነ፡ ብንል፡
ዓንድ፡ አይከራከርም። ግን፡ የሰውን፡ ልጅ፡ ነፍስ፡ ከፍ፡ ከፍ፡ ለሰዓት
ግና፡ የአስተሳሰቡን፡ መንፈስ፡ ለማሳደግ፡ የሚረዱ፡ ሥነ፡ ጽሑፎች፡ ለሰዓ
ቅረብ፡ ያቸው፡ ሰዎች፡ በጣም፡ የተወሰኑ፡ ነው። ከዚህም፡ የተነሣ፡ አን
ዲን፡ ጊዜ፡ "ሂሮ"፡ አይባልም፡ የሚያቀርቡት፡ Kidnappers እና፡ Hi-
jackers የጋዜጦችን፡ ግዕዝ፡ ስለሚቀርቡት፡ የአንገረዎች፡ መሰተራሪ
ይ፡ የሚረዱት፡ አጥፊ፡ ዓለታዊዎች፡ እንደተዘበረቀቡት፡ ይታያል።

ከጥቂት፡ ዓመታት፡ በፊት፡ አንድ፡ ቀን፡ ቻርልስ፡ በርተን፡ የተባለ፡ ጥቁ
ር፡ አሜሪካዊ፡ ሰላኝና፡ መሪዎች፡ ያለውን፡ ሰዓት፡ ያጣውታችን፡ ነበር።
ቻርልስ፡ አንድ፡ አልገሌ፡ ሰው፡ አይደለም። በዚያን፡ ጊዜ፡ በሶቪየት ሪፒብሊክ፡ የ
P.H.D. ዲግሪውን፡ ለመቀበል፡ የጥናቱና፡ የምርመራ፡ መጽሐፉን፡ እየጻፈ፡
ይገኝ፡ ነበር። ከአፍሪካ፡ መሪዎች፡ መግኘት፡ የሚችል፡ "ሂሮ"፡ ሰዓት፡ ነበር? -
የሰጠውን፡ መልስ፡ ለሰዓት፡ ያስቸግራል። - ኢዲ፡ አሚን!! -

ከኢዲ፡ አሚን፡ እንዲያንበረከክ፡ የቻርልስን፡ ልብ፡ የማረከው፡ ምንድን
ነው? የኢዲ፡ አሚን፡ የሐይወት፡ ፍላጎትና፡ ነው? የኢዲ፡ አሚን፡ የአስ
ተሳሰብ፡ ረቂቅነት፡ ነው? ኢዲ፡ አሚን፡ የቆመበት፡ መሠረታዊ፡ የፖለቲካ፡
እምነት፡ ነው? ኢዲ፡ አሚን፡ ለሕዝቡ፡ ያሳየው፡ በጎ፡ ፈቃድ፡ ወይም፡ ሰብ
አዊ፡ ርዓሪድ፡ ነው? ኢዲ፡ አሚን፡ ለአገሩ፡ ልማት፡ ያቀረበው፡ ፕሮግራም፡ ነው?

ቻርልስ፡ እነዚህን፡ ጥያቄዎች፡ ለመመለስ፡ ሳይሞክር፡ በጠቅላላው፡ እስ
ተያየቱን፡ ለመደገፍ፡ ብቻ፡ ብዙ፡ ተናገረ። እኔም፡ በቅደምተኛ፡ እንደመጥሁት።

ግን፡ ለመጥቀስ፡ ያህል፡ "ሁሉም፡ አፍሪካዊ፡ ነው!" እያሉ፡ በመደጋ
ገም፡ ከተናገረው፡ ታላቅ፡ በቀር፡ ሌላ፡ የያዘኩለት፡ አንድ፡ ፍሬ፡ ነገር፡ የሰዓት፡
ውኅቱን፡ ለመናገር፡ በዚያን፡ ጊዜ፡ አስተሳሰብ፡ የነበረው፡ "የ P.H.D. ካ
ንዲዲት፡ ነች፡ እያሉ፡ ሌላን፡ መደለል፡ የቱን፡ ያህል፡ ግብዝነት፡
ነው!" እያሉት፡ ሰላዊዎች፡ ይታያሉ። "ሲስተም" ነበር።
አዎ፡ ተሳታፊው፡ የሰዓትውን፡ ችሎታ፡ ያለው፡ ከመሆኑ፡ የተነሣ፡ ሰላ
እነበግቸው፡ መጽሐፍቱን፡ ሰላሰማቸው፡ "ኤፍቸሮች" በፈተናው፡
ጊዜ፡ አስታውሱ፡ የተጠየቀውን፡ መልሷል። ግን፡ "ከሌላው"፡ አስተ
ሳሰብ፡ ሰላካላው፡ በአንዳንድ፡ ጉዳዮች፡ ሳይ፡ ለመሰጠት፡ የሚገባ
ረው፡ አስተያየት፡ የሰዓትዎችን፡ መሰተራሪድ፡ ከሚያዘበራቅ፡ በ
ቀር፡ በአኔምሮ፡ የሚያንጽ፡ ሆኖ፡ አይገኝም።

ቻርልስ፡ በጥቁር፡ አሜሪካን፡ ጋዜጦችና፡ መጽሐፍቶች፡ ሰላኪ
ዲ፡ አሚን፡ የተዳረገውን፡ አንብቧል። አንዳንዶች፡ አንቀጾች፡ በአሜሪ
ካ፡ ፕሌዚዲዲትና፡ በኤሌፍት፡ የምዕራብ፡ ቦርድ፡ መሪዎች፡ ሳይ፡ የዲፕ
ኩማር፡ ሥነ፡ ሥርዓት፡ ሳይታወቅ፡ እንደሌለ፡ በዲፍረት፡ የተናገሩ
ቸውን፡ ዘላቂዎች፡ እያዳኙት፡ ያቀርቡ፡ ነበር። እንግዲህ፡ ይህ፡ አኔ
ኒን፡ በብዙ፡ ጥቁር፡ አሜሪካኖች፡ ዘንድ፡ ኢዲ፡ አሚንን፡ የአፍሪካ፡ "ሂሮ"
አድርጎታል።

ዓለብ፡ ካርሳይል፡ የተባለው፡ ታሪክ፡ ጸሐፊ፡ Sinter Resartus በተ
ባለው፡ ቋርቅ፡ የሚገኘውን፡ አመልካቾች፡ -

Hero worship exists, has existed and will
exist universally among mankind.

ግን፡ አሁን፡ ያላብን፡ ችግር፡ በ"ኪዳናፕሮች" እና፡ በ"ሂሮዎች" መግኘት፡
ያለውን፡ ልዩነት፡ በመወሰኑ፡ ሳይ፡ ገላጭ፡ ጊዜ፡ እንደዚህ፡ ያለው፡ ችግ
ር፡ ያጠመ፡ አይመስልም።

በሐይሉ፡ ኪዳን፡ ውስጥ፡ ለአብራሃም፡ የተዳረገው፡ ደብዳቤ፡ ደራሲ፡
(ምዕራፍ፡ 16) ሰላኝምነት፡ ሸግፍኛ፡ ሰዓት፡ እየጠቀሰ፡ በታሪካቸው፡
ሐይወታቸውን፡ እንዲቃወሙ፡ ለማድረግ፡ የሚያበረታታ፡ መልእክት፡ አቅርቧል።
ጸሐፊው፡ እነዚህን፡ የአምነት፡ ሸግፍኛ፡ መርጦ፡ ከአንገረዎች፡ ሲያስተዋ
ውቅ፡ ቤተ፡ ቅዱስነታቸውን፡ ወይም፡ በማሳበራዊ፡ ሐይወት፡ ያቸውን፡ የ
ክብር፡ አቅማውን፡ ሥራ፡ መሠረት፡ አፍሪካውን። ከጥቅምተኛነት፡ ከኃ
ቢያት፡ ከወታደራዊ፡ መክንያት፡ ከገንዘብነት፡ ከሽርጫነት፡ ሳይቀር፡
ቅዱስነት፡ አይታወቅ፡ ልዩ፡ ልዩ፡ ሰዓት፡ ሰዓቷል። ሞያቸውም፡ እንዲሁ፡ አይመስልም።

በአብራሃም፡ መልእክት፡ አፍሪካ፡ የተጠቀሰውን፡ ምዕራፍ፡ ከተመለከት
ሁ፡ በኋላ፡ የአብርሃምን፡ የደስሃቸውን፡ የሙሴን፡ የአያሌን፡ የሳሙኤልን፡
የዳዊትን፡ የጌዴዎችን፡ የሰዎችን፡ ... ታሪክ፡ ከሞት፡ ጉዳት፡ ሰላማዊነት፡

እንደገና፡ አማኝበብ፡ አልጥበርሁም፡ ግን፡ ሕሊናዬን፡ ይገነዘብኝበ
ረው፡ "ያዢ፡ ሸርሙግ፡ ገነዘብህ፡ ጨዋዎች፡ መግባታል፡ ምን፡ ታዲረጋለ
ች?" የሚል፡ ጥያቄ፡ ስለነበረ፡ የረከብን፡ ቻሪክ፡ ለመመርመር፡ ስል፡ የኢ
ያሱ፡ ወልደ፡ ነጃ፡ መጽሐፍ፡ ማንበብ፡ አስፈላጊ፡ ሆኗል፡፡

ታሪኩ፡ በጭፋ፡ እንደሚገኝታል፡ ነው፡ - እስራኤላውያን፡ ገነዳን
ን፡ ለመመርመር፡ እየተሰናዱ፡ ነበር፡፡ በዚያን፡ ጊዜ፡ የኢያሪገን፡ ገተዳ፡ ለ
መያዝ፡ የሚያስችላቸውን፡ ልዩነቶችን፡ ነገር፡ መርምረው፡ ጥላን፡ የሚያቀ
ርቡ፡ ሁለት፡ ሰዓቶች፡ መርጠ፡ እያሱ፡ ሳንቸው፡ እነርሱም፡ ገነዳቸው፡
እንደሚረዙ፡ የሰለ፡ ሥራቸውን፡ ገረዷል፡ በኋላ፡ ሌሊቱን፡ ለማሳለፍ፡
ገሸርሙግ፡ ገረከብ፡ ቤት፡ ሄደ፡፡

አካ፡ የኢያሪገን፡ ገንዘብ፡ ይህን፡ ሰውን፡ ጥሪል! ወዲያው፡ ወዲህክ፡
እንዲህ፡ ሲል፡ መልክተኞች፡ ሳን፡ - "እቤትሽ፡ ያሉት፡ ስዎች፡ እ
ገራችንን፡ ለመሰለል፡ የመጡ፡ ናቸውና፡ በቶሎ፡ ተደዛው፡ እንዲ
መጡ፡ አድርገዋል፡፡ ግን፡ ምንም፡ እንደ፡ የረከብ፡ ሥራ፡ ሸርሙግና፡
ቢሆን፡ የጊዜውን፡ ምህራን፡ እንደማይያ፡ ገመገሙታል፡ በሳይ፡ እንግ
ዱ፡ ቺን፡ አሳልፋ፡ መሰጠት፡ ስብከድ፡ ሕሊናዋ፡ የማይቀጠላቸው፡ ቀ
ግባር፡ ሆኖ፡ ስላንገኙት፡ የኢያሱን፡ ሰዓቶች፡ ደብቃ፡ ስንገራ፡ መ
ልክተኞች፡ " ... ስዎች፡ ገዢህ፡ የሄዱት፡ ፀሐይዋ፡ እንደጠለቀች፡
ነው፡ ... " ስትል፡ ውነት፡ ያልሆነ፡ "እንደርሶይሽን?" ስጥታ፡ አስ
ናበተቻቸው፡ ገዢያው፡ ቀጥሎ፡ ስለሰራ፡ ስለቤት፡ ስለገደቀ፡ ገዢያሱ፡
ሰዓቶች፡ ጋራ፡ ቃል፡ ገዳን፡ ገተገባቸው፡ በኋላ፡ በመሰከት፡ እዛሱን፡ እን
ዲያመልጡ፡ ረዳቸው፡፡

ምናልባት፡ በዛሬው፡ የምህራን፡ አስተሳሰብ፡ ሲገመት፡ ረከብ፡ እን
ጉንና፡ ሕዝቧን፡ ገዳች፡ ተባላ፡ ትወቀሱ፡ ይሆናል፡ ግን፡ ረከብ፡ የምታደር
ገውን፡ ታውቅ፡ ነበር፡፡ እንዲሁም፡ የምታደርገውን፡ ልዩነት፡ ብቻ፡ ሳይ
ሆን፡ የሚያስገኝታቸውንም፡ ገፍተኛ፡ እደጋ፡ ምንም፡ ይህን፡ አድርጋ፡ ቸ
ረዳቸው፡ ልዩነት፡ ይቻላል፡፡ ግን፡ ማንኛውን፡ አካባቢ፡ ብላ፡ የአመነቻለ
ትን፡ ነገር፡ ለመፈጸም፡ ተገታዬ፡ እደጋ፡ አስፈላጊነት፡ አሳስባለሁ
ትም፡፡ እንደሚሆን፡ የእብራውያን፡ ደብዳቤ፡ እኩል፡ ረከብን፡ ገደምነት፡
ጀግኖች፡ ጋራ፡ አጥጋቢ፡ የአቅረባት፡ በዚህ፡ ምክንያት፡ መሆን፡ አስባለሁ፡፡

✱ ✱ ✱
እቅድዎ፡ ባሕረው፡ ቻሪኪ፡ ብዙ፡ የእምነት፡ ጀግኖች፡ ደራሲዎች፡ አገርናት፡፡
ነገር፡ ግን፡ የዛሬው፡ ትውልድ፡ ያህላችን፡ አባቶች፡ ጀግኖች፡ ማስታወስ፡ የው
ሸት፡ ጉራቱን፡ የሚነግቡት፡ ስለመሰለሁ፡ ተስፋ፡ የሚያስቀርጥ፡ ግድ፡ የሰሸ
ነት፡ ይታደባቸዋል፡፡ ሌላው፡ ቀርቶ፡ እምነት፡ ልዩነት፡ ባለሙያው፡ ጊዜ፡ ውስጥ፡ ገ
መሰከብ፡ ወይም፡ ገነዘብህ፡ እንዳች፡ እርዳታ፡ ሳያገኝ፡ ብቻቸውን፡ እምነት፡

ዓመታት፡ ሙሉ፡ ከወራሪው፡ ሁሉ፡ ጋራ፡ በሚያስፈልጋችሁ፡ አገራችን፡ የ
ታገለገለች፡ የእቅድዎችን፡ ጀግኖች፡ አማኝነት፡ የሚያስፈልግ፡ እቅድዎች
ደብ፡ ገዛራው፡ ትውልድ፡ ይገኛል፡ ይሆን? እስካሁን፡ በፍጹም፡ አልነበረም
ሁም፡፡ ያለጥርጥር፡ ይህ፡ የዛሬው፡ ነጋዴ፡ ትውልድ፡ ነው! ገንዘብና፡ ገ
ዳላማዊ፡ ምኞት፡ በቀር፡ ሌላ፡ የሰውነት፡ ረከብ፡ እንደሰለ፡ ልዩነትም፡ የሚ
ችል፡ ስሜት፡ የተፈጠረለት፡ እደመሰልም፡፡

"የእምነት፡ ጀግኖች፡ እነማናቸው?" የተባለውን፡ መጽሐፍ፡ አማኝነት፡ የጀመ
ርሁት፡ ይህን፡ ጥሪብኬም፡ ለማጋለጥ፡ ይረዳል፡ በሚል፡ መንፈስ፡ ነበር፡፡ ግን፡ ይ
ህ፡ መጽሐፍ፡ ገና፡ ፍጹም፡ አሳንኛል፡፡ እንደያውም፡ በአማርኛ፡ መጽሐፍ፡ አማ
ኝነት፡ ሰዓቱ፡ ስለሚደረግ፡ ይህን፡ ምኞት፡ ልዩነት፡ አሳንኛል፡ በማለት፡
ወሰኑ፡ ትቼው፡ ነበር፡፡ ግን፡ በቀርብ፡ ጊዜ፡ ገንዘባችን፡ እቅድዎችን፡ የያ
ረከቻ፡ ደብዳቤዎች፡ ገሚገግን፡ በሳይ፡ የሚያቀርቡትንም፡ ተስፋ፡ እንዲሰራ
ጥ፡ የሚያበረታቱ፡ ሰለሆኑ፡ እሳባን፡ መለወጥ፡ ግድ፡ ይሆንብኛል፡፡ ይህንንም፡ ሰራ፡
መጽሐፍ፡ በአማርኛ፡ ለሰዓቱዎች፡ ያለውን፡ ችግር፡ የሚያቀርብ፡ ልዩ፡ አጋጣሚ፡
አግኛለሁ፡ እደረዳለሁ፡፡ ገራሽ፡ አስቀደም፡ ገራሽ፡ ይህ፡ የአም፡ - አራሪ፡ የአ
ም፡ - እታወቁ፡ የአም፡፡ በዚህ፡ ሳይ፡ ደግሞ፡ "የምጽፈው፡ አማኝነት?" እያሉት፡
እጠይቃለሁ፡ መቼም፡ መልስ፡ ያስገርማል! ገና፡ ሳልተፀነሁትና፡ ሳልተወ
ሰሁት፡ እቅድዎችን፡ መሆን፡ አስባለሁ! ይህን፡ የመሰለ፡ አስተሳሰብ፡ ቀጥቶ፡ ወ
ይም፡ ሰለሆኑ፡ ይህን፡ ይሆን? ግን፡ ቅጥቶችን፡ ሆነ፡ ሰለሆኑ፡ የዛሬው፡ ትውልድ፡ እ
ንድ፡ ያለተገነዘበው፡ ነገር፡ ያለ፡ ይመስለኛል፡፡ - እቅድዎችን፡ ዛሬ፡ አልተፈጠረኝም!
በሰታኋላዎ፡ ብዙ፡ የታሪክ፡ ዓመታት፡ አሳልፋለሁ፡፡ John Shureman የተባ
ለው፡ ሰው፡ "The best prophet of the future is the Past" ብሎ፡
እንደተናገረው፡ ሁሉ፡ የአገራችንንና፡ የሕዝባችንን፡ ያሕረ፡ ሰለሆኑ፡ ሳይታወቅ፡ መ
መጣውን፡ እናውቃለን፡ ልዩነት፡ ይቅርታ፡ የሚያረጋግጥ፡ ታላቅ፡ ወንጀል፡ ነው፡፡ ይ
ህ፡ የታሪክ፡ ቅርባት፡ ምንም፡ እንኳ፡ ለዛሬው፡ ትውልድ፡ በደሰሰው፡ በተከታዩ፡
ትውልድ፡ ሳይ፡ የሚያስገኝታቸውን፡ አሰጠናቸው፡ የመንፈስ፡ ረከብነትን፡ ዘርዘረ፡
ለሳቅረብ፡ ይሰቸባሉል፡፡ እኔ፡ ለዚህ፡ ሁሉ፡ ተጠያቂው፡ ማን፡ ይሆን???

✱ ✱ ✱

ይህን፡ መጽሐፍ፡ ገንዘብ፡ በኋላ፡ እባክህ፡ አገልግህ፡ ብላለሁ!

If you want to read I AM NOT ALONE
by Berhanou Dinke, address your
request to: N. McClellan
4667 Eddystone Circle
Waterford, Michigan 48095

ETHIOPIANS FOR THE PRESERVATION
Of Cultural Heritage

የኢትዮጵያ ፡ ግህግዊ ፡ ትርጓሜ ፡

ዛሬ ፡ የሶሻል ፡ ሳይንስ ስራዎች ፡ ያገድ ፡ አገር ፡ ሕዝብን ፡ የእኛና ፡ መንገድ ፡ አብራርቶ ፡ ለመግለጥ ፡ የሚጠቀሙበትን ፡ ቃል ፡ *Culture* ይሉታል። ይኸው ፡ ምን ፡ ስራ ፡ ልዩ ፡ መስክ ፡ ስዎች ፡ የሚፈጽሙትን ፡ ተግባርና ፡ የሚሰበሰቡትን ፡ እውቀት ፡ ያመለክታል። ለምሳሌ ፡ — ጊዜ ፡ ጥበብ ፡ መዘቃቻ ፡ ሥነ ፡ ጽሑፍ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ አስተሳሰብ ፡ እና ምንጭት ፡ ልማድ ፡ ፈጠራ ፡ ቋንቋ ፡ የምራል ፡ ሕግ።

Culture የተባለውን ፡ ቃል ፡ ሳይንቲስት ፡ በሆነ ፡ መንገድ ፡ ለመጠቀሚያ ፡ እንዲያገለግል ፡ መጀመሪያ ፡ ጊዜ ፡ እንዲያስብረው ይገባል። በ 1871 ዓ.ም. ግንኙን ፡ ጋራ ፡ ያስተዋወቀ ፡ *Sir Edward Burnett Tylor* የተባለው ፡ የእንግሊዝ ፡ አንቀጣጣሪ ፡ ሲሆን ፡ *Primitive Culture* የተባለው ፡ መጽሐፉ ፡ በእንግሊዝ ፡ ቋንቋ ፡ ተናጋሪ ፡ ሕዝቦች ፡ ስለሆኑ ፡ "የአንቀጣጣሪ ፡ አባት" የሚል ፡ የክብር ፡ ስምን ፡ አትረግጥታል።

Cultura የሚለው ፡ ላቲን ፡ ሥርወ ፡ ቃል ፡ እንደሚያመለክተው ፡ *Culture* ግንኙን ፡ ልማት ፡ ጋራ ፡ የተያያዘ ፡ ነው። መቼም ፡ ሥልጣን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ደረጃ ፡ እየተራመደ ፡ እንዲሁ ፡ ተረጎሞታል። የሰው ፡ ልጅ ፡ ከክረምት ፡ በረዶ ፡ ከበጋ ፡ የፀሐይ ፡ ቃጠሎ ፡ መጠለያ ፡ የሚሆነው ፡ ሳይኒ ፡ ከመሥራቱ ፡ በፊት ፡ እንደሚሆን ፡ በገራ ፡ ውስጥ ፡ ተወሽቶ ፡ ሲኖር ፡ በተፈጥሮ ፡ የበቀሉትን ፡ የዛፎች ፡ ፍሬ ፡ እየፈለገና ፡ እየለቀመ ፡ ገመመው ፡ በቀር ፡ መሬት ፡ አርሶና ፡ ዘር ፡ ዘርቶ ፡ አርጥና ፡ ከትኩቶ ፡ አጭዶና ፡ አምረቶ ፡ ጉተራ ፡ ሠርቶና ፡ አፃመት ፡ የሚበቃውን ፡ መጥ ፡ አካላት ፡ የቀጠጣ ፡ ደንብንም ፡ ተከትሎ ፡ ለመኖር ፡ አልቻለም ፡ ነበር። የእርሻ ፡ ዘይቤ ፡ አስከፋፋ ፡ ድረስ ፡ የሰው ፡ ልጅ ፡ ለምግብ ፡

- 1) ፍሬ ፡ ፍሬ ፡ ለመጠቀም
- 2) አውራ ፡ ለማዳን
- 3) ዓሳ ፡ ለማቆም — ቀኑን ፡ ሙሉ ፡ ወደያና ፡ ወደህ ፡ እየተንጠራተጥ ፡ ስለተረፈ ፡ የመጓጓዣ ፡ የእኛም ፡ ፍላጎት ፡ ተዘናገጥቶ ፡ ለማሰብ ፡ አንዳች ፡ ጊዜ ፡ አልነበረውም። የእርሻ ፡ ዘይቤ ፡ ከተገኘ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ የሰው ፡ ልጅ ፡ የሥልጣን ፡ አብነት ፡ ማሳዘንት ፡ (*corner stone*) ተባለው ፡ የተዳገደ ፡ ሕይወት ፡ ለመቆርቆር ፡ ቻለ ፡ ስለዚህ ፡ ነው ፡ ምዕራባውያን ፡ *Culture*ን ፡ ግንኙን ፡ ጋራ ፡ ያቀራጽታል። ከዚህም ፡ በቀር ፡ በምዕራባውያን ፡ አስተሳሰብ ፡ *Culture* እና ፡ *Civilization* ዘይቤ አቸው ፡ የተቀራረቡ ነው። ለምሳሌ ፡ *Seneca* የተባለው ፡ የአሰቆደክ ፡ ፈላስፋ ፡ እንዲህ ፡ ብሏል፡—

As the soil, however rich it may be, cannot be productive without culture, so the mind without cultivation can never produce good fruit.

እኔ ፡ እንዲተጠቀሰው ፡ የሶሻል ፡ ሳይንቲስቶች ፡ *Culture* እያሉ ፡ የሚጠሩትን ፡ ቃል ፡ በአማርኛ ፡ "ግህግድ" ፡ ብለው ፡ የተረገጡት ፡ አለቃ ፡ ወልደ ፡ ጊዳኑ ፡ ወይም ፡ ብሉን ፡ መርሰዬ ፡ ሄዘን ፡ እንዲሁ ፡ አጣርቼ ፡ ማወቅ ፡ አልቻልኩም። ግን ፡ እንዲህ ፡ አስተያየት ፡ ቢሆን ፡ ኖሮ ፡ "ሰራሰቶች" የሚለውን ፡ ቃል ፡ በመረጥሁ ፡ ነበር።

ግህግድ ፡ "ብህሉ" ግለው ፡ ግዕዝ ፡ አንቀጽ ፡ የወጣ ፡ መሆኑ ፡ አይጠቁም። "ዘይታበህል" የምንለው ፡ ልምድ ፡ ያመለክታል። ግን ፡ *Culture* በላቲን ፡ ቃል ፡ ስለሚወሰን ፡ ግህግድ ፡ የሚለው ፡ ቃል ፡ በቂ ፡ ሆኖ ፡ አሳገጥላችኋል።

የገና ፡ በግልጽ ፡ ምንገድ ፡ በማድረግ ፡ በመድኃኒት ፡ ግለሰብ ፡ ስም ፡ የተጠራው ፡ ኒዮርክ ፡ የሚገኘው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ኮሎኔል ፡ ስሙ ፡ ክርስቲያን ፡ በብሉን ፡ ቸው ፡ በአቡነ ፡ ዳውሎስ ፡ መሪነት ፡ ያስኖረውን ፡ *ግህግድ ፡ ትርጓሜ* ፡ አጽድቶ ፡ ሳትፍ ፡ የቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ቦርድ ፡ ሊት ፡ መጓበር ፡ ክቡር ፡ ደጋዝማች ፡ ዘውዴ ፡ ገብረ ፡ ሥላሴ ፡ በጋበዙኝ ፡ ጊዜ ፡ በአጋጣሚው ፡ ሰደሰት ፡ በሌላው ፡ በጉል ፡ ደግሞ ፡ *Ethiopia* እያልኩ ፡ የምጠራው ፡ ሰዎች ፡ ገንቶች ይሁናል። ሰብስባ ፡ አገዳሳችን ፡ በብርቱ ፡ ተከሳክሎኝ ፡ ነበር። ይህም ፡ ሰዎች ፡ ያለምንገድ ፡ አለመሆኑን ፡ ጥቅ ፡ መግለጥ ፡ ሳይቻለ ፡ አይቀርም።

እንዲያስብረው ይገባል ፡ በ 1965 ዓመት ፡ ምሕረት ፡ የአጼ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ መንግሥት ፡ ግራ ፡ ነው ፡ ሰላ ፡ በግልጽ ፡ ገሰፊ ፡ ጥብቂት ፡ ሆኑት ፡ ቤተ ፡ ሰቤት ፡ ቶቼ ፡ ስለደጁ ፡ ገዘመድ ፡ ወይም ፡ ገወዳጅ ፡ አንዳች ፡ *Sympathy* ግለሰባችን ፡ በሳይን ፡ በነተሸው ፡ ኃይለ ፡ ሰላ ፡ ሰላ ፡ (የኢሮው ፡ ስግ ፡ አሰጣጥ ፡ አረጋገጠ) የተቋቋመው ፡ የፕሮፓጋንዳ ፡ ድርጅት ፡ ሰዎች ፡ ለማጥቀር ፡ ከኢትዮጵያውያን ፡ ግንኙነት ፡ እንዲያደርግ ፡ ለማድረግ ፡ የሚችሉ ፡ የውሸት ፡ ሹክሹክት ፡ ኢዘነጋ ፡ አይቻለም። መቼም ፡ አነተሸውን ፡ በመሰብሰብ ፡ ሰዎች ፡ መስተሐልደ (mind) አገድ ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ለመብቱ ፡ ይቆያል ፡ የሚል ፡ አስተሳሰብ ፡ ሊገኝ ፡ አይችልም። ምንገድም ፡ እነርሱ ፡ እየተዳከሙ ፡ ገመኖር ፡ በቀር ፡ በቆራጥነት ፡ ለመብት ፡ መቻል ፡ የሚያስቸል ፡ ልብ ፡ ስላስተፈጠረ ፡ ሳቸው ፡ አልሆነም ፡ አይቻልም። የሰዎች ፡ ምንገድ ፡ እንዲያደግግ ፡ ነበር።

6) የተሰደደው ፡ ሚኒስቴር ፡ የሆኑ ፡ ቅኝ ፡ አሚኒስቴር ፡ ሚኒስትሮች ፡ በሳገገው ፡ ነው። ነገሩ ፡ ውነት ፡ ግለሰቦች ፡ ዘግደዋል ፡ ያሳፍረናል ፡ ግለሰባቸው ፡ በቀር ፡ የፈጠሩት ፡ ምንገድ ፡ ሰዎች ፡ ለማቆም ፡ እንዲያደርጉ ፡ የሰው ፡ ሰዎች ፡ ለማቆም ፡ ነበር።

7) የተሰደደው ፡ የሰዎች ፡ መንግሥት ፡ በገንዘብ ፡ ገዝቶች ፡ ነው። ይህም ፡ ሰዎች ፡ ለማቆም ፡ ነበር። የሰዎች ፡ ሰዎች ፡ ነበር።

ቅርብ፡ በቀረበ፡ ጊዜ፡ ከተመላካቸዋል፡ የብዙዎቹ፡ ኢትዮጵያውያን፡ ልብ፡ በቀዝታ፡ ተገኝተዋል፡ ስንዳንዱቸው፡ ሲያስቀሱ፡ ይታዩ፡ ነበር። አዎ! አንድ፡ ሕዝብ፡ ከታሪካዊ፡ ግዳሌ፡ ተሰዷል፡ እንዲገብታ፡ ነበርሁት፡ ብቻ፡ እየጥሳ፡ አመኖር፡ ነበርብኩ፡ እንዳችኋል፡ ሰላምታ፡ የሌለው፡ የኢትዮጵያ፡ ልብ፡ እንዲያደርሰው፡ አደገኩ፡ ለጠርጭ፡ እንዲያደርሱ፡ ኢትዮጵያውያን፡ ይህን፡ ሩይንታ፡ ልብ፡ ያገኙ፡ ይመስለኛል።

በርዕሱ ላይ ስለሚገኝ ምስል ማሳሰቢያ

ኦረረ: የቀጥሎው: ሊጠራ:
(NOVEL) በሙሉ: ለገጣጥቶ:
የሚረዳው: ለጸሐፊው: ለብርሃኑ:
ደንፎ: መንፈ: ደግሞ: